

LEKSANDS
KOMMUN

Kultur- och Fritidsnämnden

Dnr.2003.25 810

Fritidspolitiskt program

för

Leksands kommun

Antagen av kultur- och fritidsnämnden 2004-11-18 § 115
Antagen av kommunfullmäktige 2004-12-20 § 88

2004-11-08
Reviderad 2005-02-22

Innehåll

1. **FRITIDSPOLITISKT PROGRAM FÖR LEKSANDS KOMMUN**
 - Bakgrund
 - Uppdraget
 - Vision och övergripande mål
 - Metod
 - Avgränsning
2. **OMVÄRLDSANALYS**
 - Leksand som fritidskommun
 - Befolkningsutveckling
 - Trender i samhället, föreningslivet och hos individen
 - Möjligheter
 - Hot
3. **SYFTE/VERKSAMHETSIDÉ FÖR LEKSANDS KOMMUNS FRITIDSPOLITIK**
 - Syfte/Verksamhetsidé
4. **UTVECKLINGSOMRÅDEN**
 - 4.1 Föreningsverksamhet
 - 4.2 Bidrag och hyrestaxor
 - 4.3 Anläggningar
 - 4.3.1 Gymnastikhallen
 - 4.3.2 Granbergets skidbacke
 - 4.3.3 Leksandshallen
 - 4.3.4 Idrottsplatser
 - 4.3.5 Motionsspår/skidspår
 - 4.3.6 Friluftsområden, naturreservat och leder
 - 4.3.7 Badplatser
 - 4.3.8 Idrottsturism
 - 4.3.9 Nya investeringar
 - 4.3.10 Föreningsägda anläggningar
 - 4.4 Folkhälsa
 - 4.5 Naturupplevelser/turism
 - 4.6 Arrangemang
 - 4.7 Jämställdhet

FRITIDSPOLITISKT PROGRAM FÖR LEKSANDS KOMMUN

1 Fritidspolitiskt program för Leksands kommun

1.1 Bakgrund

Leksands kommun är känd som en mycket framstående kommun när det gäller fritidsverksamhet och detta gäller framför allt på idrottssidan där kommunen utsetts till ”Sveriges idrottskommun 2003”. Kommunen har under många år varit framsynt och satsat på olika anläggningar och gynnsamma förutsättningar för föreningsverksamhet.

1.2 Uppdraget

Vid sammanträde 2003-02-05 uppdrog kommunfullmäktige åt kultur- och fritidsnämnden att upprätta förslag till fritidspolitiskt program för kommunen.

1.3 Vision och övergripande mål

Kommunens vision för 2015 finns formulerad i dokumentet Mål & Budget 2005 -2007 och har följande lydelse;

Attraktiva, företagsamma och trygga Leksand präglas av helhetssyn, samverkan och framtidstro. Vi skapar goda betingelser för alla människor i Leksand, så att vi alla kan leva ett tryggt och meningsfullt liv. Vi uppmärksammas för vår företagsamhet och tillväxt och vi är kända för att vara en bra idrotts-, turist- och kulturkommun. Vi har ett brett och välrenommerat utbud av utbildningar, ett mycket gott företagsklimat med ett unikt samarbete mellan kommun och näringsliv. Leksand är ett väl fungerande samhälle, där vi som bor i kommunen vill bo kvar och andra vill flytta till oss.

Den övergripande målsättningen enligt kultur- och fritidsnämndens verksamhetsplan är formulerad enligt följande:

Vi skall skapa ett rikt utbud av kultur- och fritidsaktiviteter som bidrar till hög livskvalitet och framtidstro och är tillgänglig för alla människor som bor eller vistas i kommunen. Genom en mångfald av kultur- och fritidsaktiviteter skall vi även öka kommunens attraktionskraft när det gäller bl a turism och lokaliseringen av nya verksamheter och samtidigt gynna folkhälsan och en positiv samhällsutveckling

1.4 Metod

Arbetet med det fritidspolitiska programmet har utförts i en beredningsgrupp som utsetts av kultur- och fritidsnämnden. Nämnden har informerats om gruppens arbete vid varje sammanträde och vid slutförandet av programmet har hela nämnden och olika representanter för förvaltningen deltagit. Studiebesök har genomförts på föreningsanläggningar, kommunens egna anläggningar och anläggningar i Sandvikens kommun. För att nyttja andras erfarenheter har program inhämtats från andra kommuner.

1.5 Avgränsning

Eftersom ett kulturpolitiskt program redan antagits av kommunfullmäktige har det fritidspolitiska programmet begränsats till fritidsverksamheten med utvecklingar mot folkhälsa, evenemang och naturupplevelser. I vissa avseenden tangeras även kulturfrå-

gorna men endast i begränsad utsträckning. Turistverksamheten har endast berörts när det gäller anläggningar och evenemang.

2 Omvärldsanalys

2.1 Leksand som fritidskommun

Jämfört med andra kommuner i samma storleksordning är Leksands kommun väl försedd med lokaler, anläggningar och föreningar av olika slag. Idrottsföreningarna dominerar men det finns även ett stort antal kulturella föreningar, religiösa föreningar och byföreningar. Inom idrottsrörelsen finns föreningar med olika nivåer på sin verksamhet, från elitidrott till motionsidrott. Föreningarna inom kommunen har fostrat såväl svenska mästare som världsmästare och olympiska mästare. Dessutom har föreningarna bidragit med ett stort antal landslagmän/kvinnor inom olika idrotter. Tack vare alla framgångsrika idrottare har kommunen utsetts till "Sveriges idrottskommun" både 1991 och 2003.

Många ungdomar har efter musikskolan och engagemang i olika föreningar blivit framgångsrika musiker och artister. För de ungdomar som inte nått lika långt har kommunens och föreningarnas verksamhet varit värdefulla och bidragit till både glädje och en meningsfull fritid.

Utan att ta äran av de utövare som medverkat till att sätta Leksand på kartan vinner vi nog de största framgångarna genom den bredd och den variationsrika fritidsverksamhet som våra föreningar erbjuder kommunens innevånare i alla åldrar.

2.2 Befolkningsutveckling

Befolkningen ökade med 118 personer till sammanlagt 15.419 personer under 2003. Kommunens vision är att befolkningen skall öka med cirka 100 personer per år fram till 2010.

Befolkning fördelad efter åldersgrupp år 2003

Ålder	Leksand		Riket	
	Antal	%	Antal	%
0-9	1 533	9,9	1 533	10,9
10-19	2 200	14,3	2 200	13,1
20-39	3 152	20,4	3 152	26,2
40-64	5 272	34,2	5 272	32,7
65-84	2 772	18,0	2 772	14,8
85-	490	3,2	490	2,3
Summa	15 419	100,0	15 419	100,0

P g a låga födelsetal kommer barnkullarna att minska under de närmaste åren om det inte sker en kraftig inflyttning av barnfamiljer. Samtidigt kommer antalet äldre personer att öka.

2.3 Trender i samhället, föreningslivet och hos individen

Såväl staten som kommuner och landsting har insett betydelsen av fritidsverksamheten som en viktig del av folkhälsoarbetet. I takt med ökade sjukskrivningskostnader ställs

utökade krav på åtgärder för att komma till rätta med problemet. Det har t o m tagits fram en motsvarighet till FaSS (Läkemedelskatalogen) som beskriver de fysiska aktiviteternas betydelse för förbättring av hälsotillståndet (FySS). I framtiden kanske det blir lika vanligt att skriva ut recept på fysisk aktivitet som läkemedel.

Inom föreningslivet har förutsättningarna förändrats kraftigt under senare år. Dels har de ekonomiska förutsättningarna försämrats och dels har svårigheterna med att rekrytera ledare och övriga föreningsfunktionärer blivit allt mer markant. Föreningarna måste ta ut högre avgifter för de aktiviteter som erbjuds, vilket får till följd att vissa barn och ungdomar ställs utanför föreningslivet eftersom alla föräldrar inte har råd att låta sina barn vara med. I takt med att kostnaderna stiger för utövarna ställs också högre krav på föreningarna att tillhandahålla en bra föreningsprodukt och det kan i sin tur göra att föreningsledare känner så stor press att de avstår från att engagera sig i föreningslivet.

De enskilda individernas fritidsmönster har också förändrats. Förr bedrevs mycket i föreningsregi men numera pågår många aktiviteter på annat sätt. Som exempel kan nämnas motionsaktiviteter i form av gym, simning, stavgång, långfärdsskridskor, skidåkning, work out och motsvarande. Nämnade aktiviteter sker både i grupp och individuellt men det sker ofta utanför föreningslivet. Det innebär att många människor väljer att utöva sina fysiska aktiviteter i annan form än inom någon förening. För äldre personer kan man se en ökning både när det gäller organiserade och enskilda aktiviteter.

Bland barn och ungdomar har spontanidrotten och andra spontana aktiviteter minskat. Numera är aktiviteterna uppstyrda på ett helt annat sätt när det gäller tider, platser och ledare.

Inom lagidrotterna diskuteras ofta den utslagning som finns redan i unga år. Utslagningen hänger ofta samman med begränsade tider för träning och matcher, svårigheter att få fram ledare och föreningarnas begränsade ekonomi. En annan orsak till utslagningen kan ses i vissa ledares och föräldrars inställning till att vinna genom att endast använda de bästa spelarna istället för att ge många ungdomar en meningsfull fritid. Inom de individuella idrotterna verkar det däremot finnas en högre acceptans när det gäller specialiseringen och utslagningen i unga år.

Barn och ungdomar börjar allt tidigare att inrikta sig på en speciell idrottsgren. För många av dessa barn och ungdomar kan det leda till framgångar men i många fall innebär utslagningen och uteblivna resultat att idrottsutövandet upphör eftersom det inte alltid finns möjlighet att utöva sin idrott på en lägre nivå. Ingen statistik ger belägg för att tidig specialisering leder till ökad framgång. Tvärtom är allsidig träning och möjlighet att pröva på olika sporter av stort värde för en framtida idrottskarriär.

2.4 Möjligheter

Samhällets utökade intresse för folkhälsan är en av de största möjligheterna för fritidssektorn att stå i fokus. I samarbete med kommunens olika organisationer finns det stora möjligheter att utveckla aktiviteter och anläggningar på ett sätt som i slutändan gynnar både individerna och samhället. Föreningarna kommer också att få en allt större betydelse för de äldres ökade intresse för olika aktiviteter och föreningsliv.

Genom ett aktivt deltagande i samhällsplaneringen kan alla vara med och skapa ett tra-

fik- och motionsvänligare samhälle med gång- och cykelbanor samt näranläggningar för spontana aktiviteter. Även naturen med alla dess möjligheter är en outtömlig resurs för att tillgodose behovet av aktivitet, gemenskap, rekreation och motion.

2.5 Hot

Det största hotet är naturligtvis en fortsatt ansträngd ekonomi för kommunen, vilket kan få till följd att anläggningar inte kan tillhandahållas på samma sätt som tidigare. Det kan också innebära försämrade villkor för föreningarna när det gäller att nyttja anläggningarna och erhålla kontantbidrag från kommunen både till verksamhet och drift av egna anläggningar. Samtidigt som föreningarna får sämre ekonomi ökar också kostnaderna för de föreningsaktiva. Det kan i sin tur innebära att vissa familjer inte har råd att delta i den verksamhet som föreningarna bedriver och då finns risk för social segregation. Ett annat hot utgörs av de allt mindre barnkullarna, vilket kan leda till svårigheter för föreningarna att rekrytera barn och ungdomar till sina aktiviteter.

3 Syfte/verksamhetsidé för Leksands kommuns fritidspolitik

Syftet är att stimulera till fritidsaktiviteter genom att tillhandahålla ändamålsenliga lokaler och anläggningar och ge stöd till föreningsverksamhet och föreningsägda anläggningar. Vi skall också attrahera besökare genom intressanta när- natur- och kulturmiljöer samt funktionella anläggningar.

4 Utvecklingsområden

4.1 Föreningsverksamhet

Utgångspunkter

Föreningslivet i Leksand är mycket omfattande. År 2003 fanns 261 föreningar införda i föreningsregistret varav 66 fick kommunalt bidrag via kultur- och fritidsnämnden.

Föreningarna är uppdelade i följande grupper:

Antal erhållna bidrag fördelat på föreningskategori

Föreningskategori	Antal föreningar	Antal som erhållit bidrag
Idrottsföreningar	48	23
Kulturella föreningar	22	20
Religiösa föreningar	10	6
Politiska föreningar	18	-
Pensionärsföreningar	7	6
Handikappföreningar	12	3
Fiske- och jaktföreningar	7	-
Byföreningar	62	3
Övriga föreningar	75	4
Totalt antal föreningar	261	66

Under 2003 utbetalades 1.431.000 kronor som stöd till föreningslivet enligt följande:

Bidragsform	Tkr	Antal föreningar som erhållit bidrag
Bidrag till kulturella föreningar	143	20
Punktbidrag till kulturarrangemang	36	11
Lokalbidrag	67	14
Aktivitetsbidrag	317	40
Ledarutbildningsbidrag	15	8
Kartbidrag	77	2
Uppvaktning av föreningar	6	2
Bidrag till friluftsanläggningar	15	3
Övriga bidrag	8	3
Bidrag till lönebidragsanställda i föreningar	144	7
Bidrag till föreningsägda anläggningar på föreningsägda anläggningar	553	9
Bidrag till större investeringar	51	1
Summa	1431	120

Föreningarnas redovisade sammankomster för aktivitetsbidrag 2003

Förening	Antal redovisade sammankomster 2003
Leksands IF, ishockey	2574
Leksands IF, fotboll	1229
Leksands Ridklubb	1009
Leksands Gymnastikförening	1001
Insjöns IF, bollklubb	771
Leksands IF, konståkning	654
Innebandyföreningen Leksand	566
Insjöns Ridklubb	548
Siljansnäs IF	416
Övriga föreningar	3731
Summa	12 499

Det största stödet till föreningslivet utgörs av kommunens subventionerade lokaler och anläggningar. Den sammanlagda nettokostnaden för kommunens idrottsanläggningar uppgår till drygt 10 milj kronor per år.

De största nyttjarna av olika anläggningar

Förening	Anläggning	Tim/säsong
Häradsbygdens SK	Isstadion	175
Innebandyklubben Leksand	Leksandshallen	800
Insjöns IF, innebandy	Insjöns sporthall	725
Leksands Baseball- och Softbollklubb	Lugnet	425
Leksands Gymnastikförening	Åkerö gymnastiksal	800
Leksands Gymnastikförening	Leksandshallen	100
Leksands Gymnastikförening	Övriga gymnastiksal	225
Leksands IF, A-lag	Isstadion	500
Leksands IF, dam och flickor	Isstadion	100
Leksands IF, fotboll	Siljansvallen, Lugnet	725
Leksands IF, ishockeyskolan	Isstadion	550
Leksands IF juniorer	Isstadion	600
Leksands IF, konståkning	Isstadion	400
Leksands IF, pojkar	Isstadion	650
Leksands Ju-jutsuklubb	Gamla gymnastiksalen	175
Viking Gymmix Insjön	Insjöns sporthall	175
Summa		7 125

Föreningarna utgör ryggraden i den kultur- och fritidsverksamhet som finns i kommunen. Många föreningar har egna lokaler eller anläggningar men flertalet nyttjar kommunens anläggningar. Utrymmet för föreningsverksamheten i de kommunägda anläggningarna är begränsat och tiderna i inomhushallarna räcker inte till. Därför har regler upprättats som föreskriver förtur för föreningar som har säsong och sedan fördelas tiderna utifrån de prioriteringar som respektive förbund upprättat. Det innebär också att redan etablerad verksamhet har förtur framför nya verksamheter. Ungdomsverksamhet kommer också före verksamhet för vuxna. I mån av utrymme hyrs lokaler och anläggningar även ut till privatpersoner men i första hand gäller uthyrning till föreningar från den egna kommunen.

Ett av de största problemen inom föreningslivet är bristen på ledare och styrelsefunktionärer. Om föreningslivet skall kunna leva vidare måste större satsningar göras på ledarrekrutering och ledarutbildning. Här kan kommunen hjälpa till genom anordnande av basutbildningar på hemmaplan och bidrag till utbildning på annan ort.

I kommunen finns stora möjligheter för olika aktiviteter men vi har inte förutsättningar för allt. Eftersom kommunens ekonomi för tillfället inte medger ytterligare anläggningar måste begränsningar göras när nya krav ställs. Innevånare som vill ägna sig åt verksamhet som saknar förutsättningar i kommunen måste vara beredda att åka till andra kommuner för att utöva sin aktivitet.

När det gäller föreningsverksamheten får man inte glömma alla de föreningar som bedriver annan verksamhet än idrott. Det kan röra sig om kulturell verksamhet, friluftsliv, religiös verksamhet, politisk verksamhet, pensionärsverksamhet, verksamhet för funktionshindrade m fl. Dessa föreningars verksamhet är också betydelsefulla för ett

rikt föreningsliv och från kommunens sida bör särskild uppmärksamhet riktas på alla föreningar som inte bedriver verksamhet i kommunala lokaler och anläggningar. På det kulturella området finns också många föreningar som bedriver verksamhet för barn, ungdomar och vuxna. Kulturverksamheten finns beskrivet i ett särskilt program.

Mål 2007-12-31

- Utveckla samarbetsformerna mellan föreningarna, näringslivet och kommunens olika förvaltningar
- Stimulera föreningslivet till rekrytering och utbildning av ledare
- Tillsammans med föreningarna utveckla möjligheterna för ungdomar att prova på olika aktiviteter
- Tillsammans med föreningarna finna lösningar på problemen med säsongskollisioner mellan olika idrottsgrenar
- Finna nya samverkansformer med föreningar som inte bedriver idrottsverksamhet

Vision för 2015

Att det rika föreningslivet skall fortsätta att utvecklas på ett positivt sätt.

Att god tillgång på ledare skall skapa goda förutsättningar för framtidens föreningsverksamhet.

Att tillsammans med föreningarna skapa ett större intresse för deltagande i olika samhällsfrågor

4.2 Bidrag och hyrestaxor

Utgångspunkter

Kommunens stöd till idrott, motion och rekreation består dels av att kommunen tillhandahåller subventionerade lokaler/anläggningar och dels av olika former av kontantbidrag till verksamhet och lokaler/anläggningar.

Leksands kommun har en positiv inställning till medverkan från föreningslivet när det gäller driften av lokaler och anläggningar. Föreningarna är också en viktig samarbetspartner när det gäller att utveckla och förnya fritidsverksamheten. Föreningslivet och det ideella ledarskapet är en ovärderlig resurs för kommunen.

Kommunen anser det viktigt att ledare ges goda möjligheter till utbildning och fortbildning. Därför vill kommunen stärka föreningarna genom riktade bidrag till utbildningsinsatser. I utbildningen bör även ingå delar som medverkar till en gemensam grundvärdering när det gäller jämställdhet, integritet och tillgänglighet.

Mål 2007-12-31

- Skapa förutsättningar för ledare att fortsätta arbeta med sina stora intressen genom att medverka till kompetensutveckling
- Stödja föreningslivet att möjliggöra motionsalternativ när elit- och tävlingsverksamhet inte längre attraherar eller är möjlig
- Bidra till utvecklat samarbete mellan föreningar, kommunens fritidssektor och skolan för att ge barn och ungdomar möjligheter att prova på olika fritidsaktiviteter utan att tvingas till specialisering
- Utjämna förutsättningarna för föreningsverksamhet i kommunala anläggningar och föreningsägda anläggningar

- Skapa ett differentierat taxesystem som anpassas till lokalens/anläggningens storlek och driftkostnad
- Utveckla ett bidragssystem som i huvudsak bygger på föreningarnas redovisade aktiviteter

Vision för 2015

Bidragssystemet utformas så att det styr kommunens resurser till prioriterade målgrupper. Systemet baseras på kontantstöd, fördelningsprinciper för kommunens lokaler/anläggningar samt subventionerade hyrestaxor. Stödet har bidragit till ökad jämlikhet mellan människor.

Bidragssystemet har underlättat för alla ungdomar att få tillgång till en variationsrik och meningsfull fritidssysselsättning. En bärande tanke i utformningen av bidragssystemet är att stimulera deltagarnas utveckling av demokratiskt och solidariskt tänkande. Även ett aktivt folkhälsoarbete stimuleras så att alla, oavsett ålder, ges möjlighet till fysisk aktivitet i friskvårdssyfte.

Genom ett riktat bidrag har rekryteringen av ledare till föreningslivet underlättats.

4.3 Anläggningar

4.3.1 Gymnastikhallen

Utgångspunkter

Gymnastikhallen kommer att färdigställas under våren 2005 och hyras ut till Leksands Gymnastikförening. Föreningen kommer även att erbjuda företag, skolor och andra föreningar möjlighet att nyttja hallen. Genom den nya hallen kommer gymnastikföreningens förutsättningar att bedriva gymnastik på olika nivåer att förbättras. Samtidigt frigörs tider för andra idrottsutövar i vissa av de gymnastiksalar som gymnastikföreningen använt för sin verksamhet.

Mål 2007-12-31

- Tillsammans med Leksands Gymnastikförening skall kommunen utveckla förutsättningarna för gymnastik
- I samarbete med Leksands Gymnastikförening skall läger- och utbildningsverksamhet utvecklas som en del av idrottsturismen
-

Vision för 2015

Gymnastikhallen ägs och drivs av Leksands Gymnastikförening

4.3.2 Granbergets skidbacke

Utgångspunkter

Granberget är en näranläggning för kommuninnevånarna och under sportlovsveckorna och vissa helger besöks anläggningen även av turister och fritidshusboende. Backen används flitigt av Leksands Slalomklubb, Leksands Snowboardklubb och Granbergets IF för träning, tävling och annan friluftsverksamhet. Längdskidspåren är mycket populära bland såväl motionsåkare som tävlingsåkare. Elljusspåret kommer att förbättra förutsättningarna för alla skidintresserade att åka skidor tidigt på säsongen. De olika anläggningarna på Granberget fungerar både som en vinteridrottsplats och en mötes-

plats för våra ungdomar. Anläggningen medger också möjligheter för familjer att utföra vinteraktiviteter tillsammans. Spåren på toppen bör förbindas med en spårslinga till backens dalstation. Det är viktigt att skapa flera aktiviteter för att locka fler besökare i olika åldrar.

Avgifterna har hittills legat på en låg nivå jämfört med kringliggande backar, men kraven på förbättrat ekonomiskt resultat kommer att innebära ytterligare höjning av avgifterna.

Mål 2007-12-31

- Granberget skall vara en vintersportanläggning för utförsåkning och längdåkning
- Utveckla olika vinteraktiviteter i anläggningen tillsammans med berörda föreningar
- Förbättra det ekonomiska resultatet för anläggningen
- Locka fler besökare till anläggningen
- Utredda förutsättningar för och behov av en värmestuga på toppen av Granberget

Vision 2015

Granberget har utvecklats till en attraktiv vintersportanläggning både för utförsåkning och längdåkning. Backen har ett spännande snowboardland och spåren för längdåkning har kompletterats med flera alternativ och en utökning av elljusspåret. Det ekonomiska resultatet har förbättrats jämfört med år 2000.

4.3.3 Leksandshallen

Utgångspunkter

Leksandshallen byggdes 1969 och är i stort behov av upprustning och förändring för att fylla nutida krav från våra besökare. Det är därför viktigt att upprätta en utvecklingsplan som redovisar trender och framtida behov samt vilka om- och tillbyggnader som erfordras. Under senare tid har olika företagare visat ett ökat intresse för att driva delar av verksamheten i Leksandshallen och andra har visat intresse för speciella utbyggnader. Från idrottslärarnas sida har framförts önskemål om ytterligare en sporthall för att kunna tillgodose elevernas behov av idrottstimmar.

Under våren 2005 kommer den projektgrupp som tillsatts för att utreda behov av förändringar och utbyggnader i Leksandshallen att lägga fram sitt förslag.

Mål 2007-12-31

- Fastställa en utvecklingsplan för Leksandshallen
- Öka möjligheterna för olika utövare att nyttja Leksandshallen
- Öka antalet besökare i Leksandshallen

Vision 2015

Leksandshallen har genom om- och tillbyggnader samt utveckling av verksamheter anpassats till besökarnas behov av aktiviteter i en sim- och sporthall.

4.3.4 Idrottsplatser

Utgångspunkter

Utbyggnaden av Isstadion till evenemangshall innebär att Siljansvallens bollplaner och friidrottsanläggning måste flyttas till Lugnetområdet. I planerna ingår en konstgräsplan som ersättning för grusplanen och gräsplanen på Siljansvallen. Nuvarande friidrottsanläggning planeras bli större och försedd med syntetbanor. Den nya omklädningsbyggnaden och personalbyggnaden på Siljansvallen kommer att säljas för avflyttning eller flyttas till den nya idrottsplatsen och den gamla omklädningsbyggnaden samt läktaren kommer att rivas.

Insjöns idrottsplats är väl tillgodosedd med planer, banor och omklädningsrum, men har lågt nyttjande. Det finns tid och utrymme för fler idrottsutövare. För Insjöns skola är möjligheterna till utomhusidrott begränsade och det finns ett stort behov av en när-idrottsplats som kan placeras på de öppna fälten öster om skolan.

Förutsättningarna för skolelever att bedriva utomhusidrott är mycket skiftande beroende på vilken skola de går i. Som ett led i att skapa större fysisk aktivitet bland våra barn och ungdomar bör en utveckling av skolområdena ske med upprustning av de skolidrottsplatser som finns och utbyggnad av nya näridrottsplatser där det saknas.

Mål 2007-12-31

- Färdigställa nya idrottsanläggningar med tillhörande omklädningsbyggnader, personalutrymmen och förråd inom Lugnetområdet
- Utredda möjligheterna för upprustning och byggnation av skol- och näridrottsplatser vid kommunens skolor
- Finna vägar för ett utökat föreningsengagemang i driften av idrottsanläggningarna

Vision 2015

Det nya idrottsområdet har utvecklats till en modern idrottsplats för såväl föreningar från vår egen kommunen som föreningar från andra kommuner. I samarbete med närliggande boendeanläggningar har idrottsplatsen utvecklats till en viktig faktor för ökad idrottsturism.

Skol- eller näridrottsplatser har iordningställt vid varje skola.

4.3.5 Motionsspår/skidspår/skridskobana för långfärdsåkning

Utgångspunkter

Det finns sju elljusspår i kommunen. Antalet elljusspår i kommunal drift måste begränsas när elljusspåret på Granberget står färdigt. Övriga spårområden måste också begränsas för att kunna hålla en bra standard på de spår som kommunen ansvarar för. Det är också viktigt att fortsätta samarbetet med föreningarna för skötsel av spåren. Vissa motionsspår måste flyttas eller förbättras. Tällberg är ett område som saknar bra skid- och motionsspår. Spårområdet bör flyttas till området mot Laknäs/Kullsbjörken och samarbete med hotellen bör ske för preparering av spåren. Med tanke på turismen bör spårområdet ovanför Orsandbaden förbättras för sommarnyttjande.

Någon avgift för att nyttja spåren tas inte ut, men kostnaderna för att upprätthålla en god standard på vara spår stiger och kraven på kvalitet ökar. Därför finns det anled-

ning att utreda möjligheterna för avgiftsbeläggning på samma sätt som gäller för nyttjande av andra anläggningar.

Långfärdsåkning på skridskor har blivit en mycket populär aktivitet för alla åldrar, men i vår kommun finns ingen upplogad bana utan utövarna får hålla till godo med de möjligheter som ges i samband med isläggningen på våra sjöisar och de töväder som smälter bort snön på isarna. En organiserad plogning och spolning av en bana längs stranden mellan Leksand och Tällberg och runt Insjön skulle utgöra ett välkommet tillskott för skridskoentusiasterna.

Mål 2007-12-31

- Bygga ett elljusspår på Granberget
- Begränsa antalet elljusspår och spårområden i kommunal drift för att klara av den allt mer krävande skötseln
- Utveckla ett nytt spårområde i Tällberg och förbättra kvaliteten på spåren vid Orsandbaden
- Utreda förutsättningarna för att ta ut en avgift för nyttjande av skidspåren
- Skapa förutsättningar för att hålla en bana för långfärdsåkning på skridskor

Vision 2015

Granberget har blivit ett etablerat område för längdskidåkning med elljusspår och dagspår av olika längder och svårighetsgrader. Kommunen har förvärvat den mark som kyrkan äger på Granberget. Avtal har tecknats med markägare för att kunna utveckla spåren i olika delar av kommunen.

4.3.6 Friluftsområden, naturreservat och leder

Utgångspunkter

Friluftsområdena består av 10 naturreservat, Limsjön, Vaverön, vandringslederna kring Ljusbodarna samt Siljansleden för cykling och vandring. För de olika områdena finns kartor och informationsmaterial.

Inom kommunen finns möjligheter till skoteråkning på leder som sköts av skoterklubben. Genom privata intressenter pågår ett planeringsarbete för en ridled genom kommunen som skall ansluta till ridleder i grannkommunerna.

En annan viktig fritidssysselsättning utgörs av båtlivet i alla dess former, från små roddbåtar och kanoter till ångbåtar. Kommunen har inga egna båtanläggningar utan dessa ägs och drivs av de olika föreningarna.

Tätortsnära friluftsområden har blivit ett begrepp som fått allt större betydelse för både motion och naturupplevelser. Det finns ett stort antal möjligheter till statliga bidrag för att säkra sådana områden för det rörliga friluftslivet. Bland tätortsnära friluftsområden kan nämnas promenadstråket runt Limsjön och Solvändan i Leksand. Andra områden som diskuteras är bl. a strandpromenad från Tunsta till Brenäs, förbindelse mellan Limsjön och Orsandbaden samt stranden längs sträckan Injöbron till Åkerö.

Mål 2007-12-31

- En utvecklingsplan tas fram för projektet "Tätortsnära friluftsområden"
- Utveckla Limsjön som naturreservat
- Utreda förutsättningarna för utveckling av ridleder, skoterleder och motorbanor

- Planeringen av nya promenadstråk har påbörjats

Vision 2015

Kommunen har påbörjat projektet "Tätortsnära friluftsområden" genom att göra markförvärv som kan användas till friluftsområden i anslutning till tätorterna.. Alla naturreservat i kommunen har utvecklats till attraktiva besöksmål både för ortsbor och turister. Berörda föreningar och markägare har i samarbete med kommunen utvecklat och iordningställt promenadstråk, ridleder, skoterleder och motorbanor.

4.3.7 Badplatser

Utgångspunkter

I kommunen finns ett 20-tal badplatser . Kommunen svarar helt eller delvis för skötseln av badplatserna i Helgbo, Västannor, Hisstjärn, Styrstjärn, Opplimen och Orsandsbaden.

Mål 2007-12-31

- Attraktiva badplatser
- Badplatserna sköts av föreningar eller byalag i samarbete med kommunen

Vision 2015

Driften av alla badplatser utom Orsandsbaden har överförts till föreningar eller byalag.

4.3.8 Idrottsturism

Utgångspunkter

Idrottsturismen är viktig för kommunen, olika näringsidkare, boendeanläggningar och föreningar. Inom kommunen finns goda möjligheter att utöka idrottsturismen både på de kommunala och de föreningsägda anläggningarna.

Mål 2007-12-31

- Idrottsturismen skall öka jämfört med 2004

Vision 2015

Idrottsturismen har expanderat och utgör en del av säsongsförlängningen för turistanläggningarna och samtidigt en viktig inkomstkälla för våra föreningar och idrottsanläggningar.

4.3.9 Nya investeringar

Utgångspunkter

En plan har upprättats för erforderliga investeringar i om- och tillbyggnader av fritidsanläggningarna samt nybyggnationer under perioden 2005-2009. Planen kommer att genomföras i den takt som kommunens ekonomi tillåter, men med tanke på fritidsanläggningarnas ålder och de framtida behov som finns inom fritidssektorn är det nödvändigt med nyinvesteringar på detta område.

Mål 2007-12-31

- Färdigställa gymnastikhallen
- Om- och tillbyggnader har påbörjats i Leksandshallen

- Siljansvallen har ersatts med en ny idrottsplats i Lugnetområdet
- Elljusspåret på Granberget har färdigställt
- Insjöns sporthall har försetts med läktare
- Uppbyggnaden av skol- och näridrottsplatserna har påbörjats
- Granberget har utvecklats till en central för både längd- och utförsåkning
- Planeringen för utbyggnad av fler promenadstråk i kommunen har påbörjats
- Utredda möjligheterna för byggnation av en bollhall

Vision 2015

Alla idrotts- och fritidsanläggningar har rustats upp och erforderliga om- och tillbyggnader har genomförts. En del anläggningar har bytts ut mot nya och helt nya anläggningar har tillkommit. Exempelvis hallar för boule, skateboard och inlines.

4.3.10 Föreningsägda anläggningar

Inom kommunen finns många föreningsägda anläggningar som erhåller kommunalt bidrag till driften. Bidragen har varit i samma storleksordning under de senaste 10 åren eftersom ytterligare anslag inte har medgivits till dessa bidrag.

Bidrag till föreningsägda anläggningar

Anläggning	Ägare	Erhållet bidrag 2003 Tkr
Hallevi	Siljansnäs IF	55
Tällbergs fotbollsplan	Tällbergs IF	30
Tennishallarna	Leksands Tennisklubb	42
Insjöns ridhus	Insjöns Ridklubb	50
Leksands ridhus och ridskola	Leksands Ridklubb	307
Golfbanan	Leksands Golfklubb	43
Curlinghallen	Leksands Curlingklubb	15
Modellflygplatsen	Siljansbygdens Radioflygklubb	8
Siljansnäs flygfält	Siljansnäs Flygklubb	20
Summa		604

Isstadion överfördes till Leksands IF 2004-07-01 och förhandlingar pågår om överföring av LRF-hallen. Fr o m 2005-09-01 svarar idrottsföreningen för förvaltningen av anläggningarna

Därutöver finns ett stort antal föreningar som erhåller lokalbidrag på högst 6.000 kronor per år. Vissa organisationer äger och driver egna lokaler och anläggningar utan kommunala bidrag, exempelvis byalag och religiösa organisationer.

Mål 2007-12-31

- Nya fördelningsgrunder för bidragen till föreningsägda lokaler och anläggningar har antagits

Vision 2015

Genom ekonomiska bidrag har kommunen bidragit till upprustning och utveckling av föreningsägda lokaler och anläggningar.

4.4 Folkhälsa

Ledningsgruppen för folkhälsoarbetet i Leksand och Gagnef har påbörjat ett arbete med att formulera mål och riktlinjer för det lokala folkhälsoarbetet. Därför har vi valt att i nuläget avvakta med programarbetet för detta område. När folkhälsogruppens arbete är slutfört kan de avsnitt som berör fritidssektorn inarbetas i detta program. Folkhälsan är ett viktigt område inom fritidssektorn och skall därför ha en självklar plats i detta programarbete.

4.5 Naturupplevelser

Utgångspunkter

Naturupplevelser i alla dess former är en viktig och lättillgänglig aktivitet för att förbättra folks hälsa. Vi har mycket goda förutsättningar när det gäller motionsspår och leder för vandring och cykling. Det finns ett stort antal naturreservat, natursevärdheter och kultursevärdheter. Möjligheterna till svamp- och bärplockning är enorma och förutsättningarna för jakt och fiske är goda. Det finns även möjligheter till olika former av båtsport. För närvarande pågår även planeringen av en ridled genom kommunen. Genom orienteringsklubbarnas försorg har ett stort antal orienteringskartor tagits fram. Ett stort antal slobodar finns utplacerade längs Siljansleden och vid olika sjöar. Andra naturupplevelser är fågelskådning, friluftsliv, bad, långfärdsåkning på skridskor, m m. Det öppna landskapet utgör en viktig del av naturupplevelserna.

En viktig förutsättning för att kommuninnevånare och besökare skall kunna ta del av våra naturupplevelser är enkel och lättillgänglig information med lämpligt kartmaterial och enkla beskrivningar. Skyltning, vägvisning och informationstavlor är andra åtgärder för att underlätta möjligheterna att hitta de olika naturupplevelserna. Informationen om naturen via kommunens hemsida bör utvecklas.

Mål 2007-12-31

- Utveckla informationen om våra naturupplevelser
- Förbättra tillgängligheten utan att påverka miljön på ett negativt sätt
- Öka intresset för naturupplevelser
- Bevara och utveckla tätortsnära områden för naturupplevelser
- Skapa en större förståelse för naturupplevelsernas betydelse för folkhälsan
- Stimulera till ökade åtgärder för ett öppet landskap

Vision för 2015

Att öka kommuninnevånarnas och turisternas intresse för att ta del av våra naturupplevelser genom förbättrad tillgänglighet och utökad information.

4.6 Arrangemang

Utgångspunkter

Under sommarhalvåret genomförs många stora och små evenemang i kommunen. Behovet av en samordnande funktion för alla dessa evenemang är påtagligt. Idag är ansvarsbildningen för splittrad och en arrangör måste vända sig till en mängd olika instanser för att kunna genomföra ett evenemang. Med en samordning kan många irritationsmoment undvikas och fler arrangemang kan genomföras utan alltför mycket administrativt arbete från arrangörens sida. Mottot bör vara ”En dörr in – klart för genomförande”

de”. Detta kan förverkligas genom ett särskilt evenemangskontor eller att en person inom kultur- och fritidsförvaltningen som avdelas för att ansvara för dessa frågor. Om en sådan funktion skall vara effektiv måste de olika instanserna upprätta någon form av gemensam policy för hur, var och när ett arrangemang kan genomföras. Dessutom erfordras klara regler för upplåtande, städning, försäljning, hyror, avstängning, toaletter m m.

Sammilsdal utgör en naturlig plats för många arrangemang men det är även viktigt att arrangemang kan förläggas på andra platser i kommunen. En förändring av Sammilsdal är nödvändig för att kunna ta emot större evenemang, men detta måste göras på ett sådant sätt att Gropens historiska och kulturella värden bevaras enligt de bestämmelser som finns. Ejendals Arena kommer att utgöra ett mycket viktigt inslag för genomförande av större evenemang under hela året. Kommunen har i avtalet med Leksands IF försäkrats sig om två egna evenemang i arenan och åtta icke kommersiella arrangemang i entréhallen varje år. Med en ny evenemangshall är naturligtvis samverkan och samordning ännu viktigare för att kunna knyta intressanta och publikdragande evenemang till kommunen.

Mål 2007-12-31

- Policy och regler för upplåtelse av plats för evenemang skall upprättas i samarbete mellan berörda instanser
- En samordnande funktion för evenemang skall skapas
- Samarbetet med lokala arrangörer för mindre arrangemang skall utvecklas
- Med iakttagande av de bestämmelser som finns för Sammilsdal skall en plan upprättas över lämpliga åtgärder för att iordningställa Gropen som en fullgod plats för genomförande av större arrangemang
- Rutiner skall upprättas för samverkan med Leksands IF om evenemang i arenan
- Evenemangen skall bidra till ökade intäkter för näringsidkare, föreningar och kommunen

Vision för 2015

Ejendals Arena och Sammilsdal har utvecklats till attraktiva evenemangsplatser. Evenemangen utgör viktiga inkomstkällor för näringslivet, föreningar och kommunen.

4.7 Jämställdhet

Utgångspunkter

Inom fritidssektorn finns många olikheter när det gäller jämställdhet. Det kan ha sin bakgrund i historiska, ekonomiska och praktiska skäl. I vissa fall finns även konstruerade olikheter för att gynna exempelvis ungdomsgrupper eller minoritetsgrupper. En fullständig rättvisa kan troligen aldrig uppnås utan bedömningar måste göras utifrån tidigare erfarenheter, traditioner och nya trender som uppstår. Däremot måste det vara en strävan att så långt som möjligt söka lösningar på jämställdhetsfrågorna och sakligt motivera de olikheter som ändå kommer att finnas. I vissa fall kan det upplevas som orättvist att taxor och avgifter är differentierade men det kan vara rättvist om man t ex ser till storleken på den lokal eller anläggning som upplåts. I andra fall kan bidragsgrunderna vara olika beroende på att kommunen vill gynna exempelvis ungdomsverksamheten.

I ett historiskt perspektiv var idrotten en verksamhet för pojkar och män. Detta har med tiden förändrats men fortfarande är pojkar i majoritet bland idrottsutövarna och männen i majoritet bland föreningsfunktionärerna inom idrottens styrelser.

Olikheterna mellan den kommunala subventionen för föreningsägda anläggningar och kommunala anläggningar är oftast mycket stora. Detta har för det mesta historiska förklaringar där föreningar har åtagit sig att bygga och driva sina anläggningar med visst stöd från kommunen. Driftkostnaderna för anläggningarna har sedan ökat så mycket att föreningarna har tvingats söka utökad stöd till driften.

Mellan olika idrottsgrenar finns också stora olikheter eftersom grenarna kräver helt olika förutsättningar både när det gäller lokaler/anläggningar och utrustning. Det innebär att vissa skillnader måste accepteras om utövarna skall kunna få möjligheter att ägna sig åt olika grenar. Alla kan inte hålla på med samma sak utan det måste finnas vissa valmöjligheter. Däremot är det viktigt att kommunen tydligt klargör vilka verksamheter som är ekonomiskt möjliga att satsa på och det innebär att vissa utövare måste söka sig till andra kommuner för att kunna bedriva sin aktivitet.

Lokaler och anläggningar kan inte byggas i alla kommundelar eftersom kostnaderna skulle bli alltför höga. Därför måste vissa utövare acceptera resor till och från anläggningarna för att kunna delta i sin verksamhetsgren.

Alla lokaler och anläggningar måste anpassas för funktionshindrade.

Mål 2007-12-31

- Differentierade hyrestaxor utifrån storleken på den lokal eller anläggning som hyrs
- Utökade bidrag till driften av föreningsägda lokaler och anläggningar
- Varje beslut om investering eller förändring skall föregås av en diskussion om jämställdhet

Vision för 2015

Ökad jämlikhet när det gäller etnisk bakgrund, kön, bidrag, anläggningsägande, taxor, avgifter, verksamhetsgrenar och fördelning mellan kommundelar